

prima instanță: Judecătoria Hîncești
Judecătorul: L. Roic - Botezatu
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: A. Minciuna, V. Mihaila, V. Sîrbu

ÎNCHEIERE

4 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Iuliana Oprea

examinând admisibilitatea recursului declarat de Dedov Crina,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Galchina Maria
împotriva Dedov Crina, cu privire la repararea prejudiciului material și moral,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2017, prin care
s-a admis apelul declarat de Dedov Crina și s-a casat hotărârea Judecătoriei
Hîncești, sediul Central din 12 iulie 2017, în partea admiterii prejudiciului material,
cu pronunțarea unei noi hotărâri, în această parte, de respingere a acestui capăt de
cerere,

c o n s t a t ă :

La 27 iulie 2016, Galchina Maria a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Dedov Crina, cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la 6 mai 2015, în jurul orei
20:30, aflându-se în fața casei în care locuiește, a auzit țipetele fiului minor XXXX,
care se juca prin curte. Astfel, după ce s-a uitat în direcția respectivă, a observat
câinele vecinilor, care era însoțit de Dedov Crina, și se afla în fața copilului
reclamantei.

Prin urmare, Galchina Maria a relatat că a rugat pârâta să plece împreună cu
câinele, deoarece curtea școlii nu este un loc potrivit pentru plimbarea acestuia, în
special, fără curea de însoțire și botniță. Totuși, la solicitarea dată, fiica vecinilor a
răspuns obraznic și a comunicat că va primbla câinele unde dorește.

Reclamanta a precizat că, în baza circumstanțelor prezentate, la 8 mai 2015, a fost încheiat, în privința pârâtei Dedov Crina, procesul-verbal cu privire la contravenție în temeiul articolului 158 alin. (1) din Codul contravențional. Această normă de drept material sancționează încălcarea regulilor de întreținere a câinilor, pisicilor și a altor animale, aprobate prin decizia administrației publice locale.

În plus, în cererea de chemare în judecată, s-a arătat că, în ședința judiciară din 14 iulie 2016, în care s-a examinat cauza contravențională, pârâta a mărturisit că a plimbat câinele fără botniță și lesă, recunoscându-și vina pentru fapta comisă și regretând cele întâmplate.

În esență, Galchina Maria a invocat că, în timpul incidentului din speță, copilul ei, în vârstă de 5 ani, a primit o traumă psihologică. Așadar, acesta a început să fie nervos, agresiv și agitat în timpul somnului, după care se trezea cu țipete care aveau următorul conținut „a visat câinele cel rău și mare”.

De asemenea, reclamanta a afirmat că, la 13 iulie 2016, s-a adresat la un medic neurolog după o consultație, care a prescris un tratament pentru copilul său. La fel, s-a menționat că în perioada de referință s-au cheltuit circa 2 000 lei pentru tratarea minorului XXXX.

În concluzie, reclamanta a susținut că, din cauza neliniștilor apărute în suflet și a scăderii imunității copilului, a fost impusă să abandoneze serviciul pentru a îngriji de copil. Prin urmare, împrеjurarea respectivă i-a cauzat un prejudiciu material în mediul de 5 591 lei lunar, echivalent cu salariul acesteia, iar în total 44 728 de lei.

Galchina Maria a solicitat repararea prejudiciului material, care este compus din cheltuielile suportate pentru tratarea fiului său în perioada iulie 2015 – iulie 2016 în mărime de 2 000 lei, dar și din salariul, neobținut din cauza abandonului serviciului de bază pentru a îngriji de copil, în perioada noiembrie 2015 – iulie 2016, în cuantum de 44 728 lei (f. d. 1).

La fel, reclamanta a cerut repararea prejudiciului moral cauzat familiei sale în mărime de 10 000 lei (f. d. 1).

În cadrul examinării cauzei, pârâta Dedov Crina a depus referință în întâmpinarea cererii de chemare în judecată, prin care a cerut respingerea acțiunii ca neîntemeiată (f. d. 32).

La 5 aprilie 2017, Galchina Maria, prin intermediul avocatului Ion Istrati, a formulat cerere de mărire a cuantumului pretenției referitoare la prejudiciul material cauzat de către pârâtă. Așadar, reclamanta a solicitat, în plus, încasarea din contul pârâtei Galchina Maria a cheltuielilor în mărime de 380,7 lei, pentru procurarea unor medicamente (f. d. 66 a).

Prin hotărârea Judecătoriei Hîncești din 12 iulie 2017, s-a admis parțial acțiunea, fiind încasat din contul Dedov Crina în beneficiul reclamantei Galchina

Maria suma de 380,7 lei, cu titlu de prejudiciu material. Totodată, instanța de judecată a dispus repararea prejudiciului moral de către Dedov Crina în mărime de 3 500 lei (f. d. 82, 85 – 93).

În subsidiar, s-a încasat de la Dedov Crina în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 150 lei, pentru capătul de cerere ce vizează repararea prejudiciului material, și taxa de stat în mărime de 100 lei, pentru capătul de cerere referitor la repararea prejudiciului moral.

Împotriva acestui act de dispoziție, Dedov Crina a declarat apel în termenul legal (f. d. 116). În apărare, Galchina Maria nu a recunoscut cererea de apel și a solicitat respingerea acesteia (f. d. 113).

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 27 septembrie 2017, a admis apelul declarat de Dedov Crina și a casat hotărârea Judecătoriai Hîncești (sediul central) din 12 iulie 2017, în partea admiterii prejudiciului material, cu pronunțarea unei noi hotărâri, în acest sens, cu privire la respingerea acestui capăt de cerere ca neîntemeiat. În rest, s-a menținut hotărârea primei instanțe (f. d. 115 – 117).

Pentru soluționarea acestui litigiu, instanța de apel a constatat situația de fapt prezentată de Galchina Maria în cererea de chemare în judecată, dar și determinată de Judecătoria Hîncești în hotărârea din 12 iulie 2017.

Astfel, Colegiul judiciar a stabilit că intimata Galchina Maria nu a probat legătură de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă comisă de Dedov Crina și prejudiciul material solicitat în cuantum de 44 728 de lei, în urma abandonării serviciului în legătură cu îngrijirea copilului, dar și cel în mărime de 2 000 de lei, pentru compensarea cheltuielilor referitoare la tratarea fiului în perioada iulie 2015 – iulie 2016 (f. d. 116, *pe verso*).

Spre deosebire de instanța de fond, Colegiul de control judiciar a constatat că pretenția, cu privire la repararea prejudiciului material în valoare de 380,7 lei, este una neîntemeiată. Or, potrivit rețetei eliberate de mediul neurolog la 24 martie 2017, se atestă că minorului XXXX i-a fost prescris un tratament medical, costul căruia, conform bonului de plată din aceeași dată, constituie suma de 280,7 de lei, iar consultația medicului a fost evaluată la 100 de lei. Prin urmare, instanța de apel a reținut că incidentul, în urma căruia copilul minor a fost speriat de către câinele apelantei, a avut loc la 6 mai 2015, iar medicul a fost consultat de intimată la 24 martie 2017, ceea ce confirmă inexistența unei legături cauzale, fiind în contradicție cu circumstanțele cauzei civile.

Cu privire la repararea prejudiciului moral în cuantum de 3 500 lei, instanța de apel a susținut că faptul atacării copilului de câinele de rasă fără botniță și a centurii de însoțire, însoțit de Dedov Crina, s-a demonstrat în baza hotărârii Judecătoriai Hîncești din 14 iulie 2015. Potrivit acesteia, apelanta a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute la articolul 158 alin. (1) din Codul

contravențional. Prin urmare, circumstanța sus – enunțată, denotă că minorul s-a speriat, devenind frustrat și având permanent frică și anxietate.

Mai mult, instanța de judecată a considerat că minorului i-a fost creat un mediu intimidant și a suferit un disconfort cauzat de stare de stres, retrăiri psihice, frustrări. Așadar, prejudiciul moral în mărime de 3 500 lei, care a fost determinat de instanța de fond, este unul rezonabil (f. d. 117).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a aplicat articolele 14 alin. (1) și (2), 1398 alin. (1), 1423 din Codul civil.

La 14 februarie 2017, prin decizia suplimentară a Curții de Apel Chișinău, s-a decis casarea hotărârii Judecătoriei Hîncești, sediul Central din 12 iulie 2017, în partea ce ține de compensarea din contul Crinei Dedov în beneficiul statutului a taxei de stat în mărime de 150 lei, încasat inițial pentru capătul de cerere referitor la repararea prejudiciului material (f. d. 155 – 157).

La 17 octombrie 2017, Curtea de Apel Chișinău le-a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 27 septembrie 2017 (f. d. 118).

La 22 noiembrie 2017, Dedov Crina a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2017, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanței din 12 iulie 2017, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

Ulterior, la 23 noiembrie 2017, recurenta a concretizat pretențiile inițiale și a cerut casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Hîncești din 12 iulie 2017 și casarea parțială a deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2017, în partea reparării prejudiciului moral și a compensării taxei de stat, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată (f. d. 130).

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurenta a afirmat că instanțele judecătorești au ajuns eronat la concluzia referitoare la faptul că minorul XXXX a fost speriat de câinele acesteia, întrucât lipsesc probe în acest sens. Astfel, s-a învederat că instanța de apel a stabilit că la materialele cauzei civile nu există o concluzie medicală, care ar demonstra afecțiunea neurologică pe care a suferit-o copilul intimatei. Prin urmare, în situația în care instanța de apel a respins pretenția referitoare la repararea prejudiciului material, se justifică și respingerea reparării prejudiciului moral.

De asemenea, Dedov Crina a invocat că, la 6 mai 2015, a fost sancționată conform articolului 158 alin. (1) din Codul contravențional, dar nu potrivit alineatului 2, și anume, pentru plimbarea câinilor sau altor animale în locul publice contrar regulilor. Mai mult, recurenta a susținut că intimata nu a reușit să demonstreze existența prejudiciului și raportul causal dintre fapta ilicită și prejudiciu.

Într-un final, Dedov Crina a notat că instanța de apel trebuia să excludă taxa de stat compensată de prima instanță în sumă de 150 de lei, deoarece hotărârea primei instanțe în partea reparării prejudiciului material a fost casată, iar, în consecință, această pretenție a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 5 decembrie 2017, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs intimătei Galchin Maria, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f. d. 128).

La 11 ianuarie 2018, intimata Galchina Maria a depus referință în întâmpinarea recursului, solicitând respingerea acestuia ca inadmisibil (f. d. 139).

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența părților, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Dedov Crina este inadmisibilă, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Materialele cauzei dovedesc faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Prin prisma normei de drept enunțate și având în vedere data pronunțării deciziei (27 septembrie 2017), instanța de recurs constată că cererea, supusă examinării, a fost depusă de Dedov Crina la 22 noiembrie 2017, în interiorul termenului de 2 luni.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului raportor, ce vizează încadrarea temeiurilor invocate în recurs la dispozițiile articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, și având în vedere poziția formulată în referință, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului de inadmisibilitate prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, din următoarele considerente.

Ab initio, în conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. În cazul respectiv, judecarea recursului exercitat

conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

În același context, instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special, de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi auzit (a se vedea, *de exemplu, Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, parag. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia, Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić v. Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În aceeași ordine de idei, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă sunt formulate suficient de clar și urmăresc protejarea interesului părții, dar și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis, Benjamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, parag. 41, *Marc Brauer*,

ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, parag. 36 – 37, *Sturm v. Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36).

Din perspectiva acestor drepturi garantate de Convenția Europeană, completul Colegiului de control judiciar își propune să verifice esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate, întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibilă cererea acestuia.

În speță, instanța observă că recurenta Dedov Crina a criticat decizia Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2017 în baza articolului 432 alin. (2) lit. a) și b) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, așa cum este prevăzut, în mod obligatoriu, la articolul 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

În acest sens, instanța de judecată amintește că, la pronunțarea deciziei din 27 septembrie 2017, instanța de apel s-a călăuzit de articolele 14 alin. (1) și (2), 1398 alin. (1), 1423 din Codul civil. De asemenea, motivarea deciziei instanței de apel denotă că instanța a reținut, în calitate de probă pertinentă, hotărârea Judecătoriai Hîncești din 14 iulie 2015, potrivit căreia Dedov Crina a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute la articolul 158 alin. (1) din Codul contravențional.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată, reiese în mod cert că recurenta a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat în mod detaliat. De altfel, instanța de apel a preluat motivarea primei instanțe, care a admis capătul din cerere referitor la prejudiciul moral în temeiul articolelor 1422 alin. (1) și (2) și 1423 din Codul civil (a se vedea *Boldea vs România*, 15 februarie 2007, parag. 30; *Taxquet vs Belgia* (M.C.) 16 noiembrie 2010, parag. 91, *SEGAME S.A. vs Franța*, 7 iunie 2012, parag. 62, *Ivan Shiman vs România*, 2 iunie 2015, parag. 39).

În astfel de situație, Dedov Crina nu a demonstrat că instanțele inferioare au apreciat în mod arbitrar proba sus - menționată, care a permis încadrarea faptei recurente la circumstanțele de drept citate. Totodată, recurenta nu a reușit să convingă că instanțele inferioare i-au limitat într-o măsură specifică dreptul de a-și argumenta și dovedi poziția în proces sau de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță.

Or, instanța observă că, *in principiu*, recurenta a formulat cerere de recurs după ce a beneficiat de o procedură contradictorie pe fond și a avut posibilitatea de a fi audiat de o primă instanță și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, parag. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, 2 septembrie 2014, parag. 34, *Samardžić v. Croația*, ibidem, parag. 28).

Drept consecință, instanța de recurs subliniază că instanța de apel și-a motivat amplu decizia și a răspuns la toate argumentele esențiale ale cauzei (a se vedea decizia de inadmisibilitate pe cauza *Fundația pentru Copii Speranța vs Republica Moldova*, 17 octombrie 2017, decizia *Calancea și alții vs Republica Moldova*, 6 februarie 2018, parag. 20, 34 – 35).

Completul judiciar subliniază că argumentul recurenteii, potrivit căruia a fost încasat ilegal taxa de stat în cuantum de 150 lei, a fost înlăturat prin decizia suplimentară a Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2018 (f. d. 155 – 157).

Pe baza celor prezentate, completul Colegiului constată că Dedov Crina nu a adus suficiente argumente cu privire încălcările comise de instanța de apel, pe care le-ar fi considerat esențiale și ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze hotărârea judecătorească contestată. Prin urmare, temeiurile invocate nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi „efectiv” (a se vedea, de exemplu, *Petrovic v. Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm v. Luxemburg*, ibidem, parag. 32).

Din aceste raționamente, instanța de judecată reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare situație, conjunctura stabilită mai sus confirmă lipsa unui formalism excesiv și respectarea unui raport rezonabil de proporționalitate dintre scopul urmărit și mijloacele folosite, iar, în opinia instanței, însăși substanța dreptului de acces la instanță nu a fost afectată.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în prezenta cauză (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Beniamin Nersesyanyan*, ibidem, parag. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, parag. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45).

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra

inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite *supra*, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Dedov Crina nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Dedov Crina.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Ghervas

Iuliana Oprea